

Riktlinjer för hot, våld och trakasserier mot förtroendevalda 2018-2022

Dokumentnamn	Riktlinje för hot, våld och trakasserier mot förtroendevalda 2018-2022	Dokumenttyp Riktlinje	
	Kommunstyrelsen	Datum 2018-05-08	Diarienummer 2018-000189
Dokumentansvarig/processägare	Kommunledningskontoret	Version 1,0	Senast reviderad [Datum] Giltig t o m 2022-12-31
Dokumentinformation			
Dokumentet gäller för	Förtroendevalda i nämnder och fullmäktige		

Innehållsförteckning

Inledning	3
1 Allmänt	4
1.1 Syfte och mål	4
1.2 Omfattning och avgränsningar	4
1.3 Förtroendevalda och arbetsmiljölagen	4
1.4 Organisation och ansvar	4
1.4.1 Härnösands kommuns ansvar	4
1.4.2 Förtroendevalda och gruppledarens ansvar	4
1.4.3 Polismyndighetens ansvar	5
2 Definitioner	6
2.1 Förtroendevald	6
2.2 Hot	6
2.3 Våld	6
2.4 Trakasserier	6
3 Förebyggande arbete	7
3.1 Allmänna råd	7
3.1.1 En god samtalston	7
3.1.2 Kommunikation	7
4 Åtgärder vid hot, våld och trakasserier mot förtroendevalda	8
4.1 Generella akuta åtgärder vid hot eller våldssituation	8
4.2 Åtgärder vid hot och trakasserier via e-post, sms eller sociala medier	8
4.3 Åtgärder vid hot och trakasserier via telefon	8
4.4 Åtgärder vid hot och trakasserier via förändelser, skadegörelse och/eller misstänkta föremål	8
4.5 Åtgärder vid hot mot sammanträde	9
4.6 Kommunikation vid hot, våld och trakasserier mot förtroendevalda i Härnösands kommun	9
5 Mandatcykel, aktiviteter och utbildning	10
6 Revidering och utvärdering	11

Inledning

Brottsförebyggande rådet genomför sedan år 2012 kartläggningar av hot, våld och trakasserier mot ordinarie ledamöter i Sveriges Riksdag och fullmäktigeförsamlingar (kommuner, landsting och regioner). Politikernas trygghetsundersökning (PTU) mäter omfattningen och konsekvenserna av hot, våld och trakasserier mot förtroendevalda. Enligt PTU år 2016, uppger var fjärde förtroendevald att de utsatts för hot, våld eller trakasserier i samband med sina politiska förtroendeuppdrag. PTU (2017) menar att demokratin försvagas om förtroendevalda på grund av hot och våld påverkas i, eller lämnar, sina uppdrag. Demokratin försvagas även om det blir svårare att rekrytera nya personer till förtroendeuppdrag på grund av oro eller rädsla för att utsättas för brott.

Förtroendevalda ska känns sig trygga i sina uppdrag och Härnösands kommun arbetar aktivt för att förebygga och motverka att hot, våld och trakasserier mot de förtroendevalda. Den offentliga förvaltningen ska präglas av demokrati, rättsäkerhet och effektivitet. Hot, våld och trakasserier mot förtroendevalda är ett allvarligt hot mot dessa grundläggande principer och mot den demokratiska processen och ska inte accepteras. En viktig utgångspunkt i arbetet med att förbygga hot, våld och trakasserier är att arbetet är systematiskt. Dessa riktlinjer ska utgöra ett stöd i det systematiska arbetet för att minimera och eliminera risker och effekter av risker.

1 Allmänt

1.1 Syfte och mål

Riktlinjen ska utgöra ett stöd och en vägledning för förtroendevalda i syfte att öka tryggheten vid utförande av sina offentliga förtroendeuppdrag i Härnösands kommun. Även att kunna förebygga ohälsa i uppdraget som förtroendevald och kunna agera snabbt och effektivt vid en incident.

Målet med riktlinjerna är att förtroendevalda:

- ska kunna utföra sina uppdrag utan begränsningar
- ska känna sig trygg och säker i sitt uppdrag
- inte ska påverkas i sitt beslutsfattande

1.2 Omfattning och avgränsningar

Dessa riktlinjer tillämpas både i det förebyggande arbetet och vid olika former av hot, våld och trakasserier mot förtroendevalda i Härnösands kommun med koppling till deras offentliga uppdrag som förtroendevald. Riktlinjen omfattar även hot, våld och trakasserier mot förtroendevalda i samband med offentliga sammanträden. Riktlinjen gäller inte för anställda inom Härnösands kommun.

1.3 Förtroendevalda och arbetsmiljölagen

Förtroendevalda är inte formellt anställda och därför är inte hot, våld och trakasserier mot dem en arbetsmiljöfråga. I enlighet med arbetsmiljölagen gäller varje verksamhet i vilken arbetstagare utför sitt arbete för en arbetsgivares räkning (1 kap 2 § 1 st AML). Samtalsstöd till utsatta förtroendevalda kan av kommunledningskontoret beviljas, utifrån behov och situation.

1.4 Organisation och ansvar

1.4.1 Härnösands kommuns ansvar

Kommunstyrelseförvaltningen ansvarar inför varje val, för att utvärdera och revidera riktlinjen för hot, våld och trakasserier mot förtroendevald, samt uppdatera checklistor löpande vid behov. Ansvarar även för att vid en incident, ge rådgivning och stöd samt återkoppling till utsatta och för att ta emot och administrera incidentrapporteringen. Att kontaktvägar finns upprättade mellan kommunen och berörda organisationer och myndigheter. Kommunstyrelseförvaltningen ansvarar vidare för att enligt riktlinjen erbjuda och samordna utbildning och information för förtroendevalda utifrån mandatcykeln.

1.4.2 Förtroendevalda och gruppleddarens ansvar

Förtroendevalda ansvarar för att följa riktlinjerna och rapportera eventuell incidenten till gruppleddare och till Härnösands kommuns säkerhetsansvarige via telefon och/eller incidentrapporteringen.

Gruppleddarna ansvarar för att riktlinjen blir känd för de förtroendevalda. Varje politiskt partis gruppleddare är ansvarig för att ge rådgivning till de förtroendevalda vid en händelse, följa upp incidentrapportering och

kommunicera hot, våld och trakasserier till säkerhetsansvarig på Härnösands kommun.

Härnösands kommun rekommenderar alla förtroendevalda att ha ett förebyggande arbete enligt denna riktlinje och skapa trygghet såväl som säkerhet för sina förtroendevalda. I samband med sammanträden är sammanträdets ordförande formellt ansvarig för de förtroendevalda. Ordförande är även ansvarig för att tillsammans med polisen och säkerhetsansvarig att bedöma eventuell hotbild och besluta om behovet av säkerhetskontroll vid aktuellt sammanträde.

1.4.3 Polismyndighetens ansvar

Den lokala polisen har huvudansvaret för personskydd av förtroendevalda i kommunerna, vilket innebär att den polisiära handläggningen av ärenden av hot, våld och trakasserier mot förtroendevalda främst är en uppgift för polismyndigheten. Alla former av hot, våld och trakasserier ska polisanmälas och polismyndigheten är ansvarig för att ta emot anmälan, utreda brott rättssäkert och effektivt, utföra hot- och riskbedömningar, bistå med skyddsåtgärder, informera om processens gång och om vilket stöd som finns att få samt stödja i att ta kontakt med berörda myndigheter.

2 Definitioner

Ett samlingsbegrepp för hot, våld och trakasserier är otillåten påverkan och syftar till att påverka förtroendevaldas beslutsfattande. Med otillåten påverkan avses hot, våld och allvarliga trakasserier mot person och/eller egendom som riskerar att påverka den enskildes beslut och/eller uttalande som i förlängningen kan utgöra ett hot mot den demokratiska processen.

Det är alltid den drabbade personens subjektiva uppfattning i samråd med det politiska partiets säkerhetsansvarige och Härnösands kommuns säkerhetsansvarige som avgör om en händelse är att uppfatta som hot, våld eller trakasseri och alla händelser bör därför tas på allvar.

2.1 Förtroendevald

Med förtroendevald i denna riktlinje avses en person som, vid tidpunkten för incidenten, har ett förtroendeuppdrag i Härnösands kommuns fullmäktige och nämnder.

2.2 Hot

Hot innebär att någon hotar att skada någon person, dennes egendom och/eller mot sammanträden. Hot kan även omfatta andra personer, djur eller föremål som har stor betydelse för den som blir utsatt. Hot kan ske via telefon, sms, e-post, sociala medier, direkt tilltal eller med hjälp av vapen eller annat föremål så som försändelser, flygblad eller annat. Även indirekt hot och utpressning räknas som ett hot.

2.3 Våld

Våld är varje handling riktad mot en person, som genom att denna handling skadar, smärtar, skrämmer eller kränker, får denna person att göra något mot sin vilja eller avstå från att göra något den vill. Med våld avses slag, sparkar eller annan typ av fysiskt våld, skadegörelse mot person, egendom eller sammanträde, som riktas mot förtroendevalda med anledning av deras uppdrag.

2.4 Trakasserier

Trakasserier är ett agerande som kränker någon annan, t.ex. användande av förlöjligande ord, nedvärderande generaliseringar, rasistisk- och sexuella trakasserier. Men även obehagliga samtal, tecken på kartläggning, beställning av oönskade varor i den förtroendevaldas namn i syfte att hämnas eller väcka obehag.

3 Förebyggande arbete

Att vara väl förberedd kan minska risken för och konsekvenserna av att förtroendevalda och sammanträden blir utsatt för hot, våld och trakasserier. I ett förebyggande arbete är det också angeläget att förtroendevalda är medvetna om att händelse, kroppspråk och uttalande i det offentliga rummet kan bidra till negativa, oönskade händelser. För att nå bästa effekt i det förebyggande arbetet mot hot, våld och trakasserier bör förtroendevalda medvetengöras hur man ska agera vid på bästa sätt.

3.1 Allmänna råd

Att de förtroendevalda startar alla möten inom respektive parti med en enkel fråga om hur de förtroendevalda mår och om det hänt något speciellt, med avseende på hot, våld och trakasserier, sedan det senaste möten. Detta för att uppmärksamma hälsa och mående. Men även ett aktivt deltagande i de utbildningar och informationer som erbjuds från Härnösands kommun gällande hot, våld och trakasserier mot förtroendevalda.

Reflektera över vilken information som finns om dig och dina kontaktuppgifter på internet, ”googla” ditt namn och se vilken information som finns.

Tänk igenom din roll som förtroendevald och din aktuella arbetsituation och fundera över på vilket sätt ditt politiska uppdrag kan medföra hot, våld och trakasserier.

3.1.1 En god samtalston

Respektive ordförande ansvarar för att samtalstonen håller en god nivå och bör inför varje sammanträde särskilt granska dagordningens punkter ur ett säkerhetsperspektiv.

Fullmäktige och nämnders öppna sammanträden är öppet för media, medborgare och andra att ta del av debatt och beslut i realtid. Visa respekt för andras uppfattningar och bemöt alla med respekt, skapa en meningsfull kommunikation.

Tänk på att vara en god politisk förebild och ta ansvar för samtals- och debattklimatet i politiken.

3.1.2 Kommunikation

Om du använder sociala medier, var personlig och offentlig men inte privat. Berätta aldrig om en vän eller partikollega, undvik att använda platstjänster och berätta i förväg, eller under möten vart du befinner dig (incheckningsfunktioner i sociala medier, checka in). Använd sund förnuft och tänk kritiskt innan du delar något. Tänk igenom dina inlägg och kommentarer, agera eftertänksamt, uppdatera eller kommentera inte i affekt.

Använd inte din privata e-post eller direktmeddelande kopplat till ditt privata Facebook/Instagram konto för kommunikation med medborgare. Förvara alltid mobiltelefon, dator och surfplatta säkert och använd skärmlås. Intervjuer bör ske på neutral plats, undvik ditt hem och uttala dig inte om din eller någon partkamrats säkerhet och skyddsåtgärder.

4 Åtgärder vid hot, våld och trakasserier mot förtroendevalda

4.1 Generella akuta åtgärder vid hot eller våldssituation

- Behåll lugnet, lyssna utan att avbryta, skapa andrum, tänk på ditt bemötande och undvik motargument.
- Larma snabbt 112, ropa på hjälp
- Vid larmsamtal uppge vem du är, plats, skador, hot, drabbade samt telefonnummer där du kan nås
- Försök uppmärksamma andra på situationen
- Om hotet övergår till våldssituation:
 - o Ta skydd
 - o Ropa på hjälp
 - o Ta dig ifrån platsen
 - o Nödvarn
- Meddela din gruppledare och säkerhetsansvarig på Härnösands kommun

4.2 Åtgärder vid hot och trakasserier via e-post, sms eller sociala medier

- Skärmdumpa inlägg samt användarprofil och spara
- Spara e-post, sms och direktmeddelande, besvara inte
- Meddela din gruppledare och säkerhetsansvarig på Härnösands kommun

4.3 Åtgärder vid hot och trakasserier via telefon

- Behåll lugnet, lyssna uppmärksamt och avbryt inte
- Anteckna och notera tid, budskap, kön, ålder, dialekt och bakgrundsljud
- Finns möjlighet så spela in samtalet
- Utlämna aldrig personliga uppgifter via telefon
- Meddela din gruppledare och säkerhetsansvarig på Härnösands kommun

4.4 Åtgärder vid hot och trakasserier via förändelser, skadegörelse och/eller misstänkta föremål

- De den som levererar brev eller paket att visa legitimation
- Rör inte försändelser eller föremål som du inte känner igen och öppna inte brev och paket om du är osäker på avsändaren

- Fotografera skadegörelse, klistermärken, affischer, flygblad och okända budskap samt misstänkta försändelser osv.
- Meddela din gruppledare och säkerhetsansvarig på Härnösands kommun

4.5 Åtgärder vid hot mot sammanträde

Den 1 juli 2010 infördes lag (2010:294) om säkerhetskontroll vid offentliga sammanträden i kommuner och landsting. Enligt lagen får kommuner anordna säkerhetskontroll vid sina offentliga sammanträden om det finns anledning att misstänka att brott som medför fara för någons liv, hälsa och frihet eller omfattande skadegörelse på egendom i samband med sammanträdet.

- Beslut om säkerhetskontroll sker i samråd med polisen och fattas av den som ska vara ordförande vid sammanträdet. Polisen är ansvarig för omfattningen och genomförandet av säkerhetskontrollen.

4.6 Kommunikation vid hot, våld och trakasserier mot förtroendevalda i Härnösands kommun

Bedömning om, vad som ska kommuniceras till berörda bedöms från fall till fall i samråd mellan säkerhetsansvarig, den utsatta förtroendevalda och gruppledarna.

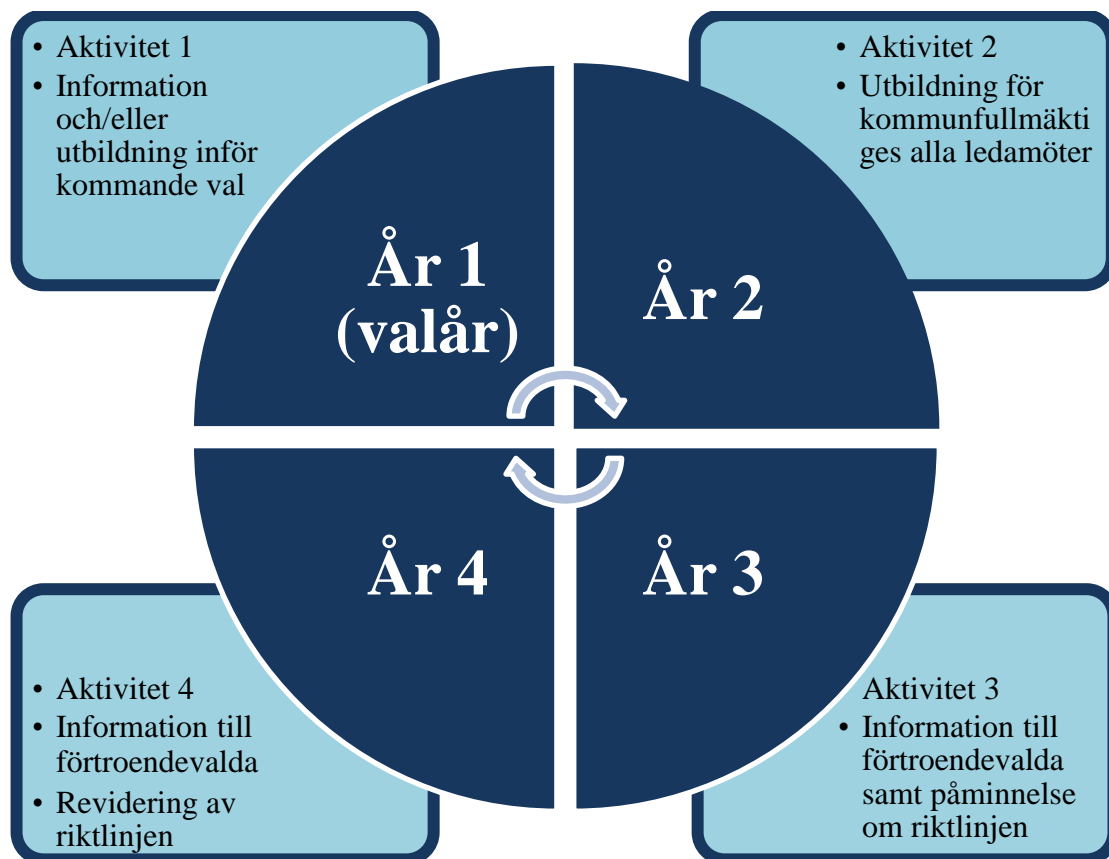
Om du blir utsatt för hot, våld eller trakasserier ska du

1. Polisanmäla till 114 14 eller 112 om nödsituation (larma och backa).
2. Rapportera till din gruppledare.
3. Meddela kanslichef Anna Bostedt på Härnösands kommun.
Telefon: 070-260 14 71
E-post: incident.fortroendevald@harnosand.se

5 Mandatcykel, aktiviteter och utbildning

För att ett systematiskt arbete ska vara hållbart och långsiktigt, genomförs följande aktiviteter och utbildningar, under mandatperiodens fyra år.

Kommunstyrelseförvaltningen i samarbete med fullmäktiges ordförande ansvarar för att aktiviteter och utbildningar genomförs.

6 Revidering och utvärdering

Denna riktlinje visar hur Härnösands kommun ska arbeta mot hot, våld och trakasserier mot förtroendevalda. För att säkerställa att arbets sättet är funktionellt bör riktlinjen utvärderas och revideras löpande.

Säkerhetsansvarige ansvarar för att utvärdera och revidera denna riktlinje. Tillhörande bilagor i form av checklistor omarbetar löpande vid behov.